

Η προδοσία του Ιούδα ως εκπλήρωση μέρους του Θεϊκού σχεδίου για την σωτηρία

[Ορθοδοξία](#) / [Θεολογία](#) / [Φιλοσοφία](#)

[Αθανάσιος Κορώνης, MSc στην Ορθόδοξη Θεολογία – Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο](#)

Η περίπτωση του Ιούδα

Για την τιμωρία του Ιούδα δεν υπήρξε καμία προφητεία. Ο Ιούδας ήταν το όργανο της εκτέλεσης εκείνου του μέρους του θεϊκού σχεδίου το οποίο προέβλεπε την σταύρωση του Χριστού και την επακόλουθη Ανάστασή του. Με την οποία δοξάζεται ο Υιός του Ανθρώπου, νικιέται ο θάνατος και φανερώνεται πλήρως το μυστήριο της Αγίας Τριάδας (οικονομία του Χριστού).

Οι γραφές δεν αναφέρουν άλλο τρόπο για να δοξαστεί ο Υιός του ανθρώπου παρά μόνο τη προδοσία την οποία γνώριζε ο Χριστός και φρόντιζε να τηρηθούν οι γραφές κατά γράμμα. Επομένως ο Ιούδας ήταν υποχρεωμένος να προδώσει λόγω προκαθορισμού σε σημείο που να συμπεραίνεται ότι οι Χριστιανοί οφείλουν τη σωτηρία τους σε αυτόν; Σύμφωνα με τα ευαγγέλια στον Ιούδα δόθηκε η ευκαιρία να αλλάξει γνώμη και να μετανοήσει. Η πράξη του ήταν προϊόν επιλογής και όχι εξαναγκασμού ή κάποιου μοιραίου προκαθορισμού. Εξάλλου ο Ιούδας

παρουσιάστηκε οικειοθελώς στους Ιουδαίους και τους έκανε την πρόταση. Το ότι ο ίδιος ο Ιησούς αναφέρει ότι «τούτο δε όλον γέγονεν ίνα πληρωθώσιν αι γραφαί των προφητών» (Ματθ.26,56) δεν σημαίνει ότι ο Ιούδας δεν είχε τη δυνατότητα μεταστροφής. Η πρόγνωση του θεανθρώπου Ιησού ότι κάποιιοι θα απιστήσουν κάποιος θα τον προδώσει «ήδει γαρ εξ αρχής ο Ιησούς τίνες εισίν οι μη πιστεύοντες και τις εστίν ο παραδούς αυτόν.» (Ιωαν. 6,64-65), δεν σημαίνει ότι υπήρχε κάποιος προκαθορισμός. Η ελευθερία του Ιούδα φάνηκε και στην τραγικότητα της μεταμέλειάς του η οποία αντί να μεταβληθεί σε σωτηριώδη μετάνοια, όπως εκείνη του Πέτρου, κατέληξε στην αυτοχειρία.

Στωική και Χριστιανική διδασκαλία την εποχή του Αποστόλου Παύλου

Επειδή υπάρχει έντονο το στωικό στοιχείο την εποχή του Αποστόλου Παύλου θα επιχειρηθεί μια σύγκριση μεταξύ αυτών των δύο πεποιθήσεων. Ο Απόστολος Παύλος φαίνεται ότι έχει ένα κοινό σημείο με τους στωικούς στην αντίληψη του Θεού, Είναι ίδια «εν αυτώ γαρ ζώμεν και κινούμεθα και εσμέν» (πραξ. 17,28) και συμφωνεί με το στωικό Άρατο «του γάρ και γένος εσμέν» (πραξ. 17,28). Πίστη στο Θεό σημαίνει για τον Απόστολο Παύλο και κατά συνέπεια για τους Χριστιανούς η εθελούσια υποταγή στο θέλημα του Θεού η οποία συνιστά το ύψιστο καθήκον του ανθρώπου. Η θεία υποταγή φέρνει στον πιστό την χαρά και την ειρήνη της ζωής του Πνεύματος. Ο Απ. Παύλος πιστεύει όπως και οι στωικοί ότι ο άνθρωπος έχει κληθεί από τον Θεό για συγκεκριμένο λόγο «ει μη εκάστω ως εμέρισεν ο Θεός,

έκαστον ως κέκληκεν ο Κύριος, ούτω περιπατείτω» (Α΄Κορ. 7, 17-18), «έκαστος εν τη κλήσει η εκλήθει εν αυτή μενέτω» (Α΄Κορ. 7, 20-21). Ο άνθρωπος όχι μόνο είναι υποχρεωμένος να ενεργεί σύμφωνα με την κλήση του αλλά πρέπει να το κάνει «αξίως περιπατήσαι της κλήσεως ης εκλήθητε» (Εφεσ. 4,1-2). Παρόμοια κλήση υπάρχει και στους στωικούς «κατεσχύνειν τη κλήσιν , ην κέκλυται (ο Θεός)» λέει ο Επίκτητος (Διατριβή III 21,19)

Ο σκοπός βέβαια της κλήσης διαφέρει στις δύο θεολογίες. Η στωική κλήση είναι η ανάθεση στον άνθρωπο κάποιου ειδικού ρόλου ο οποίος αποβλέπει στην εύρυθμη λειτουργία του κόσμου. Από το στωικό δόγμα της Ειμαρμένης προκύπτει ένας τέλειος κόσμος και ότι ο άνθρωπος έχει θεϊκή καταγωγή. Αντίθετα η χριστιανική κλήση είναι του κάλεσμά του θεού προς τον άνθρωπο για τη σωτηρία του. Ο θείος προορισμός είναι για το Απόστολο Παύλο η θεία οικονομία, το σχέδιο του θεού για τη λύτρωση του ανθρώπου. Το απ' αιώνων προϋπάρχον στην βουλή του Τριαδικού Θεού σχέδιο θα πραγματοποιηθεί με το έργο και τη διδασκαλία του Χριστού και με την ίδρυση της Εκκλησίας. Ο Παύλος δεν χρησιμοποιεί το όρο «θείος προορισμός» αλλά τον όρο «οικονομία της Χάριτος του θεού» (Εφεσ. 3,2) πράγμα που προϋποθέτει την ελεύθερη αποδοχή της δωρεάς της σωτηρίας από τον άνθρωπο. Την δια του Χριστού απολύτρωση «Οικονομία του μυστηρίου του αποκεκρυμμένου από των αιώνων εν τω θεώ». (Εφεσ. 3,9) το οποίο δόθηκε στον Παύλο αποκαλυπτικά «ότι κατά αποκάλυψιν εγνώρισε μοι το μυστήριον» (Εφεσ. 3,3) (Ιωαννίδης,2001:163-164)

Κατά τον Ιωάννη τον Δαμασκινό ο Θεός παραχώρησε στον άνθρωπο ένα πεδίο του κόσμου για να το διευθύνει και γι' αυτό προορίζει μόνο όσα έχει υπό την εξουσία του. Επιπλέον, όταν παραμένουμε στους κόλπους του θεού πράττουμε σύμφωνα με τη φύση μας, ενεργούμε κατά φύση, δηλαδή. Ενώ όταν αρνούμαστε τη θεϊκή προστασία και πορευόμαστε προς την κακία βρισκόμαστε στη παρά φύση πλευρά μας. Παρόλα αυτά με την μετάνοια υπάρχει ελπίδα επαναφορά μας στην κατά φύση κατάσταση μας, η οποία είναι επώδυνη και γίνεται μόνο με επίπονη άσκηση.(Δαμασκηνός, 2009: 203).

Τα ενδεχόμενα

Οι άνθρωποι έχουν εξουσία μόνο στα παραχωρημένα πράγματα από τον Θεό. Εκείνα, δηλαδή για τα οποία έχει το αυτεξούσιο να τα πράξουμε ή όχι. Στο αυτεξούσιο ανήκουν οι εκούσιες ανθρώπινες πράξεις οι οποίες διενεργούνται με τις βασικές πνευματικές ενέργειες της ψυχής και της σκέψης του και με τα ενδεχόμενα. Τα ενδεχόμενα είναι οι ψυχικές και οι πνευματικές καταστάσεις τα οποία δημιουργούνται στον έσω άνθρωπο από την συμμετοχή του στον κόσμο (πραγματικότητα). Ενδεχόμενα είναι η βούληση (βουλή), ο νους η αρχή κάθε

πράξης με τις επιλογές του. Ενδεχόμενα επίσης, είναι η πρόθεση για πράξη ή όχι, η υπακοή ή η ανυπακοή, η επιθυμία ή όχι των αναγκαίων. Ενδεχόμενα είναι, επίσης, η ψευδολογία ή η μη ψευδολογία, η προσφορά ή η μη προσφορά, η χαρά και η λύπη. Ακόμη και οι τέχνες ανήκουν στα ενδεχόμενα, διότι, είναι στην δυνατότητα μας να τις επιλέξουμε ή να τις απορρίψουμε. Στη σφαίρα του απόλυτου ανθρώπινου ελέγχου ανήκει κάθε τι το εφικτό. Στον άνθρωπο δεν δόθηκε απόλυτη εξουσία με το αυτεξούσιο γιατί οι τελικές πράξεις του εποπτεύονται από την θεία πρόνοια. Ο άνθρωπος στον Χριστιανισμό έχει περιορισμένο αυτεξούσιο, το οποίο αφορά την επιλογή του ανάμεσα στις δύο αντιθετικές ηθικές αξίες της αρετής και της κακίας. Ενώ η καθαυτή πράξη του εμποδίζεται κατά κάποιο τρόπο από την πρόνοια. Οι επιλέγοντάς την παραμονή τους στη Θεϊκή προστασία πράττουν σύμφωνα με τη φύση τους, ενεργούν κατά φύση, δηλαδή. Ενώ η αντίθετη επιλογή οδηγεί στη παρά φύση ζωή. Παρόλα αυτά με την μετάνοια υπάρχει ελπίδα επαναφορά μας στην κατά φύση κατάσταση μας, η οποία είναι επώδυνη και γίνεται μόνο με επίπονη άσκηση. (Δαμασκηνός, 2009: 191-193, 203)

Ο θεός παραχώρησε το αυτεξούσιο στον άνθρωπο επειδή είχε προνοήσει για αυτό. Τον είχε πλάσει κατ' εικόνα και ομοίωση Του και με την εμφύσηση της πνοής Του του παρέδωσε την θεία Χάρη. Σε αυτή την κατάσταση ο άνθρωπος απέκτησε λογικό, ενδιάθετο λόγο, και περιορισμένο αυτεξούσιο ιδιότητες οι οποίες του έδωσαν την εξουσία στα επίγεια. Ο Θεός είχε ακόμα προγνώσει την παρεκτροπή του και την πτώση του στην αιώνια φθορά. Για να μην αφανιστεί από τον θάνατο έπλασε από αυτόν την γυναίκα κατάλληλα για την διαίωνιση του είδους, με διαδοχή, σαν μια αντίδραση στην προδιαγραφόμενη φθορά της ύλης. Ο Θεός επειδή προγνώριζε την ατέλεια του πλάσματος του δεν του παραχώρησε το αυτεξούσιο άνευ όρων αλλά με τον μοναδικό όρο να μη φάει από τον καρπό της γνώσης. Η αμοιβή του για την υπακοή ήταν η μακάρια και αιώνια ζωή γιατί θα νικήσει το θάνατο. Αντίθετα με την ανυπακοή θα πέσει οικειοθελώς στη τρεπτότητα, στη ζωή των βασάνων και θα ηττηθεί από το θάνατο. (Δαμασκηνός, 2009: 203-204)

Αυτεξούσιο και λογικό

Το αυτεξούσιο υφίσταται στον άνθρωπο λόγω του λογικού, το οποίο είναι τρισυπόστατο: νους, για τη κατανόηση της φύσης των όντων, σοφία για τη λειτουργία της σκέψης και φρόνηση για την εφαρμογή του ορθού λόγου στις πράξεις. Όπως φαίνεται από την δομή του λογικού η εκδήλωση του είναι το αυτεξούσιο, διότι τα άλογα όντα τα οποία στερούνται λογικού δεν διαθέτουν αυτεξούσιο και κυβερνώνται από τη φύση και όχι το αντίθετο. Απεναντίας, ο έλλογος άνθρωπος ελέγχει σε μεγάλο βαθμό τη φύση. Το αυτεξούσιο αφορά όλα τα

λογικά όντα ακόμη και τα , όπως οι άγγελοι. Οι άγγελοι λόγω της ιδιαίτερης φύσης τους (προσωρινοί μεσάζοντες μεταξύ Θεού και ανθρώπων) έχουν ξεχωριστή οντολογία. Σαν πλάσματα τα οποία διαθέτουν λόγο είναι αυτεξούσια αλλά σαν δημιουργημένα (κτιστά) είναι τρεπτά. Το αυτεξούσιο όταν ασκείται παρά φύση αποβαίνει ολέθριο για τη φύση. Μοναδικό παράδειγμα λαθεμένης χρήσης του αυτεξούσιου αποτελεί η περίπτωση του Διάβολου. Ο Διάβολος δημιουργήθηκε μεν αγαθός, όπως όλοι οι άλλοι, αλλά χρησιμοποιώντας το αυτεξούσιο του για να υπηρετήσει το κακό, εξέπεσε μαζί με τους ακολούθους δαίμονες από τα αγγελικά τάγματα της δικαιοσύνης. Τα πράγματα τα οποία δε ελέγχουμε ανήκουν στη θεία βούληση, επειδή ο Θεός είναι ο γεννήτωρ όλων, διότι η ύπαρξη μας είναι έργο δύναμης της δημιουργίας Του, η ζωή μας στηρίζεται στην συνεκτική Του δύναμη και η κυβέρνηση του κόσμου βασίζεται στην δύναμη της πρόνοιας του . Η φθορά μας προστέθηκε εκ των υστέρων για να μας τιμωρήσει η κακία μας και για όφελος μας. (Δαμασκηνός, 2009: 193-195)

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](#)

<https://bit.ly/3iqa5Gz>